

VO aan asielzoekers

'De groepen en het aanbod veranderen iedere week'

De laatste maanden heeft Gea Koops haar vermogen voor 'omdenken' volop kunnen benutten. Van de ongeveer 200 Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV's) die ze met Schakel aan Zee vanaf eind september op zou vangen, stonden er 140 al half september voor de deur. 'Het enige wat je kunt doen, is aan de slag gaan. Bij het VO aan asielzoekers, heb je niets aan vaste denkpatronen; alles loopt anders dan je had gedacht.'

Schakel aan Zee is als EOA (Eerste Opvang Anders-taligen) sinds september onderdeel van Scholen aan Zee. Het verzorgt onderwijs voor de AMV's die worden opgevangen in het AZC de Doggershoek in Den Helder. Gea Koops is projectdirecteur en -coördinator EOA: 'Dit is een hele bijzondere groep, van 85% jongens. Ze zijn helemaal alleen en hebben zonder familie de gigantische reis hier naartoe afgelegd. Bovendien zitten ze in de leeftijd 12 tot 18 jaar en dus in de belangrijkste ontwikkelingsfase van hun leven.'

Popelen

Toen de eerste tachtig AMV's eerder dan verwacht al begin september in Den Helder aankwamen, was de onderwijslocatie nog niet klaar. 'Maar dit zijn getraumatiseerde jongeren,' vertelt Koops, 'die moet je snel opvangen en begeleiden.' Het bestuur van Scholen aan Zee besloot dan maar te beginnen met een avondschoon in de bestaande gebouwen van Scholen aan Zee. 'Ik mocht voor het onderwijs aan de AMV's een nieuw team samenstellen en deed dat met mensen van binnen en buiten Scholen aan Zee. We keken onze ogen uit

de eerste dag dat we opengingen: er stonden 140 Syrische en Eritrese jonge mannen voor de deur, te popelen om met school te beginnen!'

Hoewel de aanpak van Koops er vooral één was van 'de mouwen opstropen en aan de slag', zette ze de school vanaf de basis goed in de steigers. Ze stelde een divers team samen van onder meer 1e graads en 2e graads bevoegde docenten, pabo-docenten, een conciërge, een praktijkbegeleider en een tolk. 'Je weet niet goed wat je kunt verwachten, dus ik wilde voorbereid zijn op elke onderwijsvraag. Natuurlijk geef je ze onderwijs, vooral heel veel in de Nederlandse taal, maar ook in andere vakken zoals wiskunde en rekenen. Belangrijker is echter nog ze een gevoel van veiligheid te geven, ze de Nederlandse cultuur te leren, contact te maken. Doel is ze zelfstandig te laten integreren in de Nederlandse samenleving. Daarbij is rekenen natuurlijk niet het belangrijkste. Je moet de reguliere onderwijsdidactiek eigenlijk loslaten. Ons 'vakkenpakket' bestaat onder meer uit gym, koken, beeldende vorming, burgerschap en sociale vaardigheden. Dat zijn belangrijke vakken om de jongeren te laten wennen aan het leven hier en ze te helpen schakelen naar het reguliere onderwijs.'

Diverse groep

De groep AMV's op Schakel aan Zee bleek al snel bijzonder divers te zijn. 'De één is nog nooit naar school geweest en spreekt geen woord Engels of kan zelfs niet lezen of schrijven. De ander is daar veel verder in. En ook sociaal emotioneel lopen de verschillen enorm uiteen.

Ons onderwijssysteem is dan ook niet vakgericht maar gepersonaliseerd', vertelt Koops. 'Groepen rouleren en zijn niet op leeftijd maar op niveau ingedeeld. Het onderwijs blijft flexibel en per week maken we met het team een nieuwe groepsindeling. Waarschijnlijk wordt die dynamiek na verloop van tijd wel wat rustiger, maar je blijft met in- en uitstroom te maken hebben waardoor je je groepsindeling en je aanbod steeds weer moet aanpassen. Als team moeten we heel erg flexibel zijn en steeds kritisch kijken naar wat wel en niet werkt. We gaan alleen verder met wat wél werkt en streven naar een paar verbeteringen per week.'

Om het aanbod te bepalen en te beoordelen wat wel en niet werkt, kan Koops gebruik maken van expertise uit het samenwerkingsverband. Daar zijn twee docenten aanwezig die al lange tijd werken met IAA, Internationale Anders-talige Arrangementen. 'Zij hebben veel kennis over instapniveaus, intake, leerlijnen en testen. Natuurlijk leren wij zelf veel in de praktijk en bouwen we ons eigen concept op, maar het is prettig om ergens te rade te kunnen', vindt Koops.

Omdenken

Voorop het sociaal emotio-

nele gebied is het volgens Koops leren in de praktijk. 'Er zijn zoveel schrijvende gevallen; deze kinderen zijn echte overlevers. Je moet daar individueel mee omgaan.' En leren omdenken, aldus Koops. 'Wanneer een kind in de les in slaap valt, kan dat bij ons juist een goed teken zijn. Ze zijn uitgeput; hebben zoveel meegemaakt en slapen in het AZC met meerderen op een kamer. Op school voelen ze zich veilig, kunnen ze zich eindelijk ontspannen. Ook het dragen van slippers, wat natuurlijk lastig is bij bijvoorbeeld gym of koken, kan bij vluchtelingen een teken zijn dat ze zich veilig voelen. Stevige schoenen dragen ze wanneer ze het gevoel hebben ieder moment weg te moeten. Wij moeten hier echt onze mental frames aanpassen om kinderen en situaties goed te beoordelen.'

Natuurlijk blijven de AMV's niet voor altijd onder de hoede van het EOA onderwijsteam van de Schakel. 'Afhankelijk van hoe goed een kind alles oppikt, stroomt

het binnen 3 tot 24 maanden door naar het reguliere onderwijs. Dat doen we zo zorgvuldig en begeleid mogelijk. Een doorn in het oog van Koops is echter het landelijke beleid dat jongeren automatisch overgeplaatst worden wanneer ze 17½ of 18 zijn. Ongeacht hun onderwijsniveau op dat moment. 'Iedereen in Nederland heeft recht op een startkwalificatie. Maar wanneer deze jongens overgeplaatst worden, is er geen passend onderwijs meer voor ze. Ze zijn niet meer leerplichtig en worden ergens anders in Nederland in een begeleide woonsituatie geplaatst. Hun leerplicht en -recht eindigen hier. Terwijl sommigen daar echt nog niet aan toe zijn. Op een gegeven moment stonden hier drie jongens voor de deur die al waren overgeplaatst naar een AZC in Almere. Ze wilden weer naar school en in Almere was er geen VO voor ze. Ik vind dat tragisch. En gelijktijdig geeft het aan hoe graag deze jongens willen leren en hoezeer wij bijdragen aan wat zij nodig hebben.'

Gea Koops

'Als team moeten we heel erg flexibel zijn en steeds kritisch kijken naar wat wel en niet werkt'